

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

12 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte

Judecătorii

Timofti Vladimir

Toma Nadejda

Boico Victor

Țurcan Anatolie

Cobăneanu Ala

juducând fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către avocatul Macovei Gheorghe în numele inculpatei și de către inculpata Moldoveanu Nelli, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 25 mai 2016 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 septembrie 2018, în cauza penală în privința lui

Moldoveanu Nelli xxxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 08.07.2015 - 25.05.2016;

Instanța de apel: 10.08.2016 - 19.09.2017;

Instanța de recurs: 24.11.2017 - 30.01.2018;

Instanța de apel: 02.03.2018 - 19.09.2018;

Instanța de recurs: 29.01.2019 - 12.11.2019.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 25 mai 2016, Moldoveanu Nelli a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 9 (nouă) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis pentru femei și cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita o anumită activitate ce ține de gestionarea mijloacelor materiale pe un termen de 5 (cinci) ani.

2. Prima instanță a reținut că, la 23 septembrie 2012, în jurul orei 20.00, Moldoveanu Nelli aflându-se în apartamentul xxxxx, sub pretextul stingerii unei datorii mai vechi, folosindu-se de încrederea acordată în calitate de prieteni, precum și ca rezultat al expunerii unor îngrijorări false de ordin material, care în viitor s-ar putea răsfrânge negativ asupra familiei și bunurilor sale, prin înșelăciune și abuz de încredere, ilicit a dobândit de la soții Vasile și Ana Grădinaru, bani în sumă de 400000 lei.

Ulterior, nerecunoscând primirea mijloacelor bănești indicate, totodată, refuzând restituirea acestora pe motiv că semnătura din numele său executată pe

recipisa din 02 februarie 2014 nu-i aparține, declarații combătute în baza concluziilor indicate în raportul de expertiză grafoscopică nr. 260 din 23 februarie 2015, condiții în care a cauzat părților vătămate un prejudiciu material în proporții deosebit de mari, estimat la suma de 400000 lei.

3. Împotriva sentinței a declarat apel avocatul Nadejda Agatii în numele inculpatei, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare, pe motiv că:

- învinuirea imputată contravine art. 1, protocolul 4 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului care prevede că nimeni nu poate fi privat de libertatea sa pentru singurul motiv că nu este în măsură să execute o obligație contractuală;

- primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament poate fi încadrată drept escrocherie numai în cazul în care infractorul încă la momentul intrării în posesia acestor bunuri avea drept scop însușirea lor și nu avea de gând să îndeplinească angajamentul asumat, ceea ce nu se regăsește în speță;

- din sentință rezultă că inculpata la momentul primirii împrumutului nu avea posibilitate reală de a restitui datoria, ceea ce nu corespunde realității. La momentul primirii împrumutului inculpata dispunea de mai multe terenuri de pământ, casă, afacere, fapt confirmat atât de partea vătămată Grădinaru Vasile, cât și de către martorul Ghenadie Rabei, iar în scurt timp a fost atacată din partea a mai multor creditori, fiind sechestrată în mare parte bunurile imobile;

- prin cumulul probelor cercetate în cauza dată, în ședința de judecată nu și-a găsit confirmare vina inculpatei, lipsind în acțiunile acesteia atât latura obiectivă, cât și cea subiectivă a componenței de infracțiune prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 septembrie 2017, a fost respins ca nefondat apelul declarat, cu menținerea sentinței fără modificări.

În argumentarea soluției instanța de apel a constatat că instanța de fond a stabilit corect starea de fapt și de drept ce corespund probelor din dosar, care au fost apreciate corect, încadrând just acțiunile inculpatei în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal și prin urmare, vinovăția fiind confirmată prin declarațiile părților vătămate Grădinaru Vasile, Grădinaru Ana, martorului Rabei Ghenadie, precum și prin materialele cauzei.

În opinia instanței de apel, prima instanță a reținut în mod justificat că la caz au fost întrunite elementele infracțiunii de escrocherie, deoarece înșelăciunea ca element al escrocheriei se poate manifesta prin prezentarea unor date false sau prin ascunderea unor informații a căror anunțare era obligatorie, care se poate referi atât la personalitatea infractorului sau a altor persoane, cât și la unele obiecte, fenomene, care puteau fi îndeplinite pe cale verbală, în scris ori folosind ambele căi simultan.

5. Avocatul Macovei Gheorghe în numele inculpatei, făcând trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 8) și 12) Cod de procedură penală, a declarat recurs ordinar împotriva hotărârilor menționate, solicitând casarea acestora, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare, deoarece fapta nu

întrunește elementele infracțiunii.

Recurentul invocă că:

- instanțele ierarhic inferioare eronat au calificat acțiunile inculpatei în baza art. 190 alin. (5) Cod penal pentru „încheierea unui contract de împrumut la 23.09.2012 în sumă de 400 000 lei între soții Grădinaru și Moldoveanu și neexecutarea până la moment a acestui fapt deja examinat prin hotărârea judecătorească irevocabilă în ordine civilă”;

- delimitarea dintre escrocherie de încălcarea normelor de drept civil, urmează a fi percepută corect, luându-se în considerație atitudinea făptuitorului față de faptul transmiterii lui a bunului și disponibilitatea efectivă a acestuia de a-și executa angajamentele și totodată, poate fi calificată ca escrocherie doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpânire asupra acestor bunuri, urmărea scopul de a le sustrage și nu avea intenția să-și onoreze angajamentul asumat;

- în speță, suntem în prezența unui raport civil de împrumut, care nu a putut fi executat la scadență de către Moldoveanu Nelli, deoarece aceasta a mizat pe obținerea rapidă a unor venituri ca urmare a valorificării roadei de nuci, dar care nu a fost negat niciodată de către Moldoveanu Nelli, în privința căreia există o hotărâre judecătorească irevocabilă care se află la executare silită și prin urmare, concluziile instanței de apel sunt neîntemeiate, precum că inculpata a recurs la procedee frauduloase, în detrimentul părților vătămate, or, între ea și soții Grădinaru nu au existat relații de prietenie sau alte relații de încredere care ar fi permis inculpatei să acționeze cu rea-credință;

- scopul luării împrumutului nu a fost rea-voința de a-i lipsi pe aceștia de bunuri, ci pentru stingerea ratei la credit pentru a evita evacuarea, plus obținerea unui răgaz pentru a obține banii din afacerea de nuci avută cu întreprinderea SRL „Nucul de Aur”, unde Moldoveanu deține 100% capital, care deținea la sfârșitul anului de gestiune 2012 active în valoare de 12 615 694 lei, iar la sfârșitul anului de gestiune 2013 în valoare de 12 384 028 lei;

- argumentele instanței de apel privind rea-voința inculpatei bazate pe faptul că aceasta nu recunoaște datoria și nu execută intenționat, sunt neîntemeiate, or, dânsa nu a negat datoria, fapt confirmat prin recipisa din 23.09.2012.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 30 ianuarie 2018, a fost admis recursul, casată decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Având în vedere esența erorilor invocate de recurent și constatând că instanța de apel a interpretat eronat prevederile legale și cele jurisprudențiale la judecarea cauzei penale și la adoptarea soluției sale, instanța de recurs a constatat că, dacă instanța de apel a respins apelul avocatului declarat în numele inculpatei, partea descriptivă a deciziei trebuia să cuprindă analiza probelor pe care s-a bazat instanța pronunțând hotărârea respectivă, să indice din ce motive ele urmează a fi admise ori respinse.

În orice caz, se supun analizei toate probele examinate în ședință, indiferent de faptul că sunt cuprinse în cauza penală sau au fost prezentate de către părți direct în ședință și este necesar nu numai de a indica numele și prenumele părților

vătămate și a martorilor, prin depozițiile cărora, în opinia instanței, sunt confirmate unele sau alte circumstanțe de fapt, dar și de a expune esența acestor depoziții, de a argumenta de ce unele probe sunt admise și altele respinse și totodată, trebuie să conțină și încadrarea juridică a faptei inculpatului și motivele pentru modificarea învinuirii.

Astfel, instanța de apel respingând apelul avocatului nu invocă circumstanțele care au stat la baza concluziei sale și își întemeiază soluția doar prin descrierea probelor, însă la adoptarea hotărârii e rezonabilă expunerea circumstanțelor faptelor comise, luându-se în considerație cronologia evenimentelor și probele ce susțin concluziile instanței privind vinovăția sau nevinovăția și aprecierea juridică a faptei.

La fel, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar și poate administra, la cererea părților, orice probe noi pe care le consideră necesare, iar în acest context, Colegiul lărgit menționează că art. 190 din Codul penal prezumă că dobândirea ilicită a bunurilor trebuie înfăptuită prin înșelăciune sau prin abuz de încredere, elemente care i-au fost incriminate inculpatei.

În speță, instanța de apel constatând prezența înșelăciunii în acțiunile inculpatei nu și-a motivat poziția și nu a constatat modalitatea înșelăciunii, care poate fi verbală, scrisă sau sub forma unor acțiuni concludente, cu atât mai mult, nu au fost invocate date precum că în scopul obținerii mijloacelor financiare Moldoveanu Nelli a prezentat informații false sau a ascuns date care erau obligatorii de a fi prezentate părților vătămate.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel urma să ia în considerație că, primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament poate fi încadrată drept escrocherie numai în cazul în care infractorul încă la momentul intrării în posesia acestor bunuri avea drept scop însușirea lor și nu intenționa să îndeplinească angajamentul asumat, însă conform recipiselor și înțelegerii în formă scrisă (f.d. 43-46, vol. I) Moldoveanu Nelli a împrumutat banii în sumă de 400 000 lei de la Grădinaru Vasile pentru a achita datoria la „Prime Capital”, fapt confirmat prin declarațiile inculpatei și a martorului Rabei, care au declarat că împreună au dus banii împrumutați la „Prime Capital” (f.d. 256-261, vol. I), or, chiar părțile vătămate au declarat că Moldoveanu Nelli a împrumutat suma de bani pentru a întoarce datoria la bancă (f.d. 253-255, vol. I), iar nerestituirea în termen reprezintă de fapt, o simplă neexecutare a convenției scrise (a recipisei).

Totodată, până la emiterea sentinței instanței de fond, prin hotărârea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 27.03.2015, instanța de judecată a recunoscut litigiul civil între soții Grădinari și Moldovean Nelli, odată ce a admis acțiunea civilă și a dispus încasarea sumei de 492 051 lei (*împrumutul în sumă de 400000 lei, dobânda de întârziere pentru perioada 23.10.2012-27.03.2015 în sumă de 87 287,55 lei, cheltuieli de judecată în sumă de 4 763,95 lei*) din contul inculpatei în beneficiul părților vătămate, suma care de fapt constituie prejudiciul cauzat prin infracțiunea încriminată în învinuire, iar copia dispozitivului hotărârii instanța de apel l-a pus la baza susținerii vinovăției inculpatei pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal și a precizat că, titlul executoriu în cauza

civilă se află la executare, însă până la moment inculpata nu a restituit suma împrumutată.

Instanța de recurs a mai reținut că, în cazul unui împrumut, abuzul de încredere nu se poate săvârși decât în situația unui contract de comodat (împrumut cu folosință), iar nu și pentru un împrumut de consumație (*mutuum*), care privește bunuri consumptibile, inclusiv sume de bani, pentru care se transmite o dată cu bunurile și dreptul de proprietate asupra acestora, fapt care determină, în cazul refuzului restituirii la scadență a împrumutului, nașterea unui litigiu civil. Or, conform art. 1 al Protocolului nr. 4 adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, este interzisă privarea de libertate pentru datorii, fiind invocat că „*nimeni nu poate fi privat de libertatea sa pentru singurul motiv că nu este în măsură să execute o obligație contractuală*”.

În urma celor expuse, instanța de recurs a remarcat că instanța de apel nu și-a motivat suficient poziția întru susținerea prezenței înșelăciunii sau dobândirea ilicită, care constituie latura obiectivă a infracțiunii incriminate, în acțiunile inculpatei și nu a cercetat, verificat și analizat suficient probele cauzei penale și astfel, prematur a ajuns la concluzia privind condamnarea inculpatei în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, cu atât mai mult, urma să ia în considerație că temeiul aplicării răspunderii penale pentru escrocherie apare în cazul imposibilității apărării drepturilor subiective prin mijloacele justiției civile sau, atunci când este vorba despre două subiecte ale unui raport juridic, trebuie verificată înainte de toate ipoteza egalității lor în drepturi și numai dacă există indici care exced limitele încălcării normelor dreptului civil, atunci se justifică intervenția legii penale.

De asemenea, instanța de apel urma să ia în considerație și situația financiară a inculpatei la momentul primirii banilor, care conform materialelor cauzei deținea 100% capital din întreprinderea SRL „Nucul de Aur”, care la sfârșitul anului de gestiune 2012 avea active în valoare de 12 615 694 lei, iar la sfârșitul anului de gestiune 2013 în valoare de 12 384 028 lei, or, intenția cu privire la sustragere este demonstrată și prin situația financiară extrem de neprielnică a persoanei care își asumă angajamentul la momentul încheierii tranzacției, lipsa de fundamentare economică și caracterul irealizabil al angajamentului asumat, lipsa unei activități aducătoare de beneficii, îndreptate spre încasarea mijloacelor bănești necesare onorării angajamentului și prin urmare, instanța urmează să analizeze și să dea maximă apreciere acestor aspecte indicate de instanța de recurs.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 septembrie 2018, apelul a fost respins și menținută sentința.

Verificând argumentele expuse în textul apelului, în raport cu materialele cauzei penale și probele administrate de acuzatorul de stat, instanța de apel a constatat că instanța de fond judecând cauza penală, a examinat-o sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând o soluție corectă de recunoaștere a inculpatei Moldoveanu Nelli vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Instanța de apel a statuat, că deși inculpata Moldoveanu Nelli nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate, vinovăția acesteia este pe

deplin dovedită prin probele prezentate de către partea acuzării, printre care declarațiile părților vătămate, declarațiile martorului și documentele cercetate în ședința de judecată, și anume:

- declarațiile părții vătămate Grădinaru Vasile (f.d. 253-254, vol. I; 11, vol.II);
- declarațiile părții vătămate Grădinaru Ana (f.d. 255, vol. I);
- declarațiile martorului Rabei Ghenadie (f.d. 256-259, vol. I);
- procesul-verbal de confruntare, acțiune procesuală efectuată între partea vătămată Grădinaru Vasile și învinuita Moldoveanu Nelli, potrivit căreia se confirmă declarațiile părții vătămate; (f.d. 187-188, vol.I);
- procesul-verbal de confruntare, acțiune procesuală efectuată între partea vătămată Grădinaru Ana și învinuita Moldoveanu Nelli, potrivit căreia se confirmă declarațiile părții vătămate (f.d. 189-190, vol. I);
- procesul-verbal de confruntare, acțiune procesuală efectuată între martorul Rabei Ghenadie și învinuita Moldoveanu Nelli potrivit căreia se confirmă declarațiile martorului (f.d, 191-192, vol. I);
- procesul-verbal de ridicare din 12.02.15, acțiune procesuală în cadrul căreia de la martorul Rabei Ghenadie au fost ridicate acte în original, cu semnătura cet. Moldoveanu Nelli, care au fost puse la dispoziția experților (f.d. 64, vol.I);
- raport de expertiză judiciară nr. 260 din 23.02.15, potrivit căruia s-a stabilit cu certitudine că semnăturile executate în recipisele prezentate de partea vătămată, aparțin cet. Moldoveanu Nelli (f.d. 85-110, vol. I);
- cererea avocatului adresată în proces civil, potrivit căruia s-a stabilit cu certitudine că cet. Moldoveanu Nelli nu recunoaște recipisa în baza căreia cet. Grădinaru Vasile își întemeiază pretenția; (f.d. 55, 112, vol. I)

Instanța de apel a constatat că prima instanță, cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității raportată la declarațiile date în ședința de judecată și probele administrate, a stabilit o corectă situație de fapt, dând faptelor reținute în sarcina inculpatului Moldoveanu Nelli încadrarea juridică corespunzătoare, și anume art. 190 alin. (5) Cod penal – *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, prin ce a cauzat daune materiale în proporții deosebit de mari.*

Instanța de apel a constatat în speță intenția directă a inculpatei Moldoveanu Nelli de a dobândi ilicit, prin înșelăciune și abuz de încredere bunurile părților vătămate Grădinaru Vasile și Grădinaru Ana, mijloacele bănești în suma de 400 000 lei, or, inculpata încă de la momentul dobândirii mijloacelor bănești nu avea intenția de a onora angajamentul de a restitui suma împrumutată la data de 23 octombrie 2012 fapt ce rezultă din situația financiară extrem de neprielnică a inculpatei, care și-a asumat angajamentul de a restitui în termen de o luna de zile „un împrumut de 400000 lei” la momentul încheierii tranzacției, lipsa de fundamentare economică și caracterul nerealizabil al angajamentului asumat, lipsa unei activități aducătoare de beneficii necesare onorării angajamentului: achitarea datoriilor din contul banilor luați cu împrumut altor persoane și instituții financiare cu care se afla în dificultate, bunuri sechestrate, etc.

În susținerea poziției referitor la faptul că încă de la momentul dobândirii ilicite de la părțile vătămate Grădinaru Vasile și Grădinaru Ana cu titlu de împrumut a sumei de 400000 lei, inculpata Moldoveanu Nelli nu avea posibilitatea și nici intenția de a restitui „suma împrumutată”, fiind conștientă de imposibilitatea financiară a acesteia de a-și onora cu „bună-credință obligația de restituire a împrumutului”, instanța de apel a reținut însăși declarațiile inculpatei Moldoveanu Nelli care în cadrul ședinței de judecată a indicat că banii în sumă de 400000 lei, i-a folosit pentru stingerea datoriei pentru un alt angajament financiar, împrumut cu ipotecă mai impunător în valoare de 250000 dolari SUA de la ÎM „Prime Capital”, contractat în anul 2008.

Astfel, inculpata prin declarațiile sale recunoaște că a primit suma cu împrumut pentru nevoile sale și a folosit-o pentru stingerea unei alte datorii.

La fel, instanța de apel a reținut în acest sens și declarațiile martorului Rabei Ghenadie care a indicat că la momentul împrumutului, cunoștea că această sumă nu va fi restituită de către Moldoveanu Nelli, deoarece ultima nu avea de unde să-i restituie.

Mai mult, instanța de apel a reținut că în cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, partea vătămată Grădinaru Vasile a solicitat anexarea la materialele cauzei penale a raportului privind conturile la care este aplicat sechestru asupra mijloacelor bănești din 17 octombrie 2014 și din 21 octombrie 2016, prin conținutul cărora se atestă faptul că inculpata Moldoveanu Nelli în 2012 la momentul dobândirii ilicite a mijloacelor bănești de la partea vătămată era în imposibilitatea financiară de a restitui suma de bani în mărime de 400000 lei, or, măsurile asiguratorii asupra mijloacelor bănești erau aplicate în perioada începând cu anul 2010-2012, întru executarea mai multor creanțe față de alți creditori.

Instanța de apel a respins argumentele apelului referitor la faptul că la momentul primirii împrumutului inculpata dispunea de mai multe terenuri de pământ, casă, afacere, fapt confirmat atât de partea vătămată Grădinaru Vasile, cât și de către martorul Gheorghe Rabei, iar în scurt timp a fost atacată de mai mulți creditori, fiind sechestrate în mare parte bunurilor imobile, or, instanța de apel a constatat că aceasta a fost versiunea inculpatei lansată față de părțile vătămate anume urmărind scopul de a-i determina pe aceștia să-i acorde împrumutul, și anume convingându-i că ultima are bani, afacere și va avea posibilitate să restituie împrumutul.

În cadrul cercetării judecătorești, instanța de apel a constatat că inculpata Moldoveanu Nelli a exploatat raporturile de încredere formate între aceasta și părțile vătămate, având în vedere faptul că partea vătămată Grădinaru Vasile era în relații de prietenie cu soțul inculpatei, Rabei Ghenadie, pe ea a cunoscut-o în alte circumstanțe, iar inculpata Moldoveanu Nelli prin promisiunea de a rambursa datoria în termen de o lună de zile a dezinforma conștient părțile vătămate, prin prezentarea vădit falsă a realității precum că dânsa va restitui împrumutul în termenul stabilit și că va avea posibilitatea financiară de a restitui acest împrumut.

Instanța de apel a relevat declarațiile părții vătămate Grădinaru Vasile care a indicat că de mai multe ori l-a văzut pe Rabei Ghenadie cu inculpata Moldoveanu Nelli, astfel a avut încredere în ea.

Instanța de apel a respins poziția apărării referitor la existența relațiilor civile dintre inculpată și părțile vătămate, deoarece inculpata Moldoveanu Nelli a acționat prin abuz de încredere, ce s-a materializat prin exploatarea cu rea-credință a raporturilor de încredere dintre aceasta și părțile vătămate formate în baza relațiilor de prietenie dintre Grădinaru Vasile și soțul inculpatei Rabei Ghenadie, în acest sens, inculpata Moldoveanu Nelli relatând despre dezvoltarea afacerii, poziția socială afișată de inculpată (după cum a indicat partea vătămată Grădinaru Ana, soțul ei Grădinaru Vasile a convins-o că inculpata va restitui la timp datoria, deoarece nu este o persoană care nu are posibilități, are afacere și vorbind cu dumneaei, s-au convins că are sume mari de bani, casă, afacere cu nuci, au hotărât să facă un bine) și ca urmare inculpata Moldoveanu Nelli a exercitat o influență psihică asupra conștiinței și voinței acestora, prin intermediul înșelăciunii determinându-i pe Grădinaru Vasile și Grădinaru Ana să-i transmită benevol suma de bani, eronat considerând că este în drept de a le primi.

Așadar, instanța de apel în contextul celor relevate supra a constatat că raporturile dintre inculpată și părțile vătămate poartă un caracter exclusiv penal, astfel încât banii au fost transmiși de către părțile vătămate și dobândiți de inculpata Moldoveanu Nelli, care ulterior nu i-a restituit proprietarilor în conformitate cu obligațiunile asumate. Totodată, probele administrate la dosar confirmă intenția directă, cu scop de cupiditate a inculpatei, prin ce a fost realizată latura subiectivă a infracțiunii de escrocherie.

Instanța de apel a notat că deși la baza raporturilor dintre părțile vătămate și inculpata a stat un act civil – recipisă, caracterul relațiilor în viziunea părților vătămate fiind unul „civil”, totuși, inculpata Moldoveanu Nelli prin acțiunile sale intenționate a depășit de la bun început limitele cadrului civil, în acest sens, instanța de apel reiterând că inculpata Moldoveanu Nelli de la momentul dobândirii ilicite a acestor mijloace bănești nu a avut intenția de a restitui suma împrumutată și nici nu avea posibilitatea financiară să-și execute obligațiile asumate și fiind conștientă de acest fapt, anume de situația sa financiară, prin înșelăciune a determinat părțile vătămate să-i acorde această sumă de bani, fiind convinși în urma reprezentării a unei situații false de către inculpata, că dânsa va avea posibilitate să returneze în decurs de o lună suma împrumutată, situație ce înglobează pe deplin elementele constitutive ale componenței de escrocherie.

La fel, instanța de apel a subliniat și comportamentul inculpatei Moldoveanu Nelli, care de la bun început s-a eschivat de la restituirea datoriei și care pe parcursul a patru ani de zile a invocat diferite pretexte de a nu restitui suma dobândită ilicit de la părțile vătămate.

Instanța de apel a reținut că părțile vătămate au intentat acțiuni civile privind încasarea sumei de la Moldoveanu Nelli, iar în cadrul procesului civil, inculpata prin intermediul avocatului a expus poziția de nerecunoaștere a datoriei, fapt ce a fost confirmat prin cererea avocatului Berezovschi Adrian, prin care a

solicitat efectuarea unei expertize grafoscopice a scrisului în cauza civilă Grădinaru Vasile, Grădinaru Ana către Moldoveanu Nelli privind încasarea sumei, în legătură cu faptul că recipisa prin care reclamantul își întemeiază pretențiile invocate în cererea de chemare în judecată, nu o recunoaște.

Prin raportul de expertiză judiciară nr. 260 din 23 februarie 2015 s-a stabilit cu certitudine că semnăturile executate în recipisele prezentate de partea vătămată, aparțin cet. Moldoveanu Nelli.

În contextul dat, cu referire la hotărârea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 27 martie 2015 prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată a reclamantilor Grădinaru Vasile, Grădinaru Ana împotriva lui Moldoveanu Nelli privind încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată și s-a dispus încasarea de la pârâțul Moldoveanu Nelli în beneficiul reclamantilor Grădinaru Vasile, Grădinaru Ana a împrumutului în sumă de 400000 lei, dobânda de întârziere în sumă de 87287,55 lei, cheltuielile de judecată în mărime de 4763,95 lei, instanța de apel a notat că acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate și organul de urmărire penală a exercitat punerea ei în mișcare pe durata procesului penal, acumulând probe din care a rezultat presupunerea rezonabilă că Nelli Moldoveanu a săvârșit infracțiunea incriminată și nu există temeiuri care împiedică punerea în mișcare sau exercitarea acesteia.

Astfel, instanța de apel a apreciat acțiunile inculpatei nu drept o simplă neexecutare în termen a unei obligații civile, or, prin probatoriul administrat la cauza penală se conchide că inculpata a acționat cu intenție directă întru exploatarea cu rea-credință a raporturilor de încredere dintre ea și părțile vătămate, exercitând o influență psihică asupra conștiinței și voinței acestora, determinându-i pe soții Grădinaru Vasile și Grădinaru Ana să-i transmită suma de 400000 lei.

În ceea ce privește argumentele inculpatei Moldoveanu Nelli precum că intermediul unei persoane terțe a transmis suma de 500000 lei lui Rabei Ghenadie care la rândul său urma să fie restituită părți vătămate, în acest sens fiind invocată înregistrarea audio ce include în conținut o discuție liberă între Rabei Ghenadie și o cunoștință a inculpatei, instanța de apel a respins aceste argumente, or, această înregistrare nu poate fi considerată drept probă întru executarea obligației, când legea cere respectarea anumitei forme scrise.

Pe cale de consecință, instanța de apel a respins argumentele invocate de partea apărării referitor la faptul că învinuirea imputată inculpatei Moldoveanu Nelli contravine art. 1 Protocolul 4 al Convenției pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, care prevede că nimeni nu poate fi privat de libertatea sa pentru singurul motiv că nu este în măsură să execute o obligație contractuală, or, în speță instanța de apel a constatat că inculpata Moldoveanu Nelli prin acțiunile sale intenționate a depășit de la bun început limitele cadrului civil, în acest sens, fiind constatat în baza probelor administrate la dosar faptul că inculpata Moldoveanu Nelli de la momentul dobândirii ilicite a sumei de 400000 lei nu a avut intenția de a restitui suma împrumutată și nici nu avea posibilitatea financiară să-și execute obligațiile

asumate și fiind conștientă de acest fapt, anume de situația sa financiară, prin înșelăciune a determinat părțile vătămate să-i acorde această sumă de bani, fiind convinși în urma reprezentării a unei situații false de către inculpata, că dânsa va avea posibilitate să returneze în decurs de o lună suma împrumutată, situație ce înglobează pe deplin elementele constitutive ale componenței de escrocherie.

În contextul circumstanțelor menționate mai sus, instanța de apel a constatat că vinovăția inculpatei Moldoveanu Nelli în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal a fost pe deplin dovedită prin probele administrate la cauza penală, care au fost cercetate în instanța de fond și cercetate și verificate în instanța de apel, iar careva temeuri de a pronunța o sentință de achitare în privința inculpatei Moldoveanu Nelli, instanța de apel nu a stabilit.

8. Avocatul Macovei Gheorghe în numele inculpatei declară recurs ordinar, solicitând casarea hotărârilor judecătorești pronunțate în cauză cu dispunerea achitării persoanei, deoarece fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Prin prisma temeiurilor de casare prevăzute de pct. 8) și pct. 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, apărarea susține că instanțele ierarhic inferioare eronat au calificat în acțiunile condamnatei Moldoveanu Nelli fapta prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal, deoarece în acțiunile inculpatei Moldoveanu Nelli nu există nici latura obiectivă și nici latura subiectivă a componenței de infracțiune incriminate.

Relevă apărarea, că interpretarea realizată și încadrarea acțiunilor condamnatei este făcută eronat de către instanțele de fond, deoarece calificând drept escrocherie în temeiul art. 190 alin. (5) Cod penal, „încheierea unui contract de împrumut la 23 septembrie 2012 în sumă de 400 000 lei între soții Grădinaru și Moldoveanu Nelli”, instanța de apel a omis faptul că litigiul a fost deja examinat prin hotărâre judecătorească irevocabilă în ordine civilă.

Este de opinia că instanțele ierarhic inferioare nu au fost îndreptățite de a califica raporturile civile respective și neexecutarea unei obligații civile drept încălcare a legii penale.

Reieșind din interpretarea sistemică a normelor penale, delimitarea dintre escrocherie de încălcarea normelor de drept civil, urmează a fi percepută corect, luând în considerație două aspecte:

- atitudinea făptuitorului față de faptul transmiterii bunului;
- disponibilitatea efectivă a acestuia de a-și executa angajamentele.

Subliniază recurentul, că primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament poate fi calificată ca escrocherie doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpânire asupra acestor bunuri, urmărea scopul de a le sustrage și nu avea intenția să-și onoreze angajamentul asumat în acest sens ambele instanțe ierarhic inferioare au considerat drept veridice:

- faptul că Moldoveanu Nelli cunoștea de la momentul primirii banilor că nu îi va putea întoarce și a înșelat părțile vătămate;
- faptul că Moldoveanu Nelli nu a avut posibilitatea de a executa obligațiile sale din volumul mare de probleme financiare.

Susține recurentul, că la caz suntem în prezența unui raport civil de împrumut, care nu a putut fi executat la scadență de către Moldoveanu Nelli,

deoarece aceasta a mizat pe obținerea rapidă a unor venituri ca urmare a valorificării roadei de nuci, dar care nu a fost negat niciodată de către Moldoveanu Nelli, în privința căreia există o hotărâre judecătorească irevocabilă care se află la executare silită.

Prin urmare, suntem atât în prezenta egalității părților după posibilitățile de apărare, cât și a faptului că creditorul a avut și a exercitat acțiuni civile în vederea restabilirii drepturilor lezate, iar încălcarea drepturilor creditorului nu a fost cauzată de rea-intenția inculpatei, dar de miza eronată a acesteia pe faptul că a obține venituri din afacerea de nuci, care până la moment nu a fost posibilă eșuând în prezent din cauză intrării în procedura de insolvență.

Susține recurentul că „sub incidența legii penale trebuie să intre doar acele încălcări care demonstrează rea-voință, fraudă, malversațiune din partea făptuitorului.” Or, limita între un acord civil și o componentă de infracțiune rezidă în latura subiectivă - care în cadrul relațiilor civile este caracterizată prin buna credință a părților, iar în cazul escrocheriei este caracterizat prin abuz de încredere și înșelăciune.

În acest sens, consideră absolut neîntemeiate concluziile instanței de apel, care a statuat că „inculpata a recurs la procedee frauduloase, în detrimentul părților vătămate ..”, or nici unul din semnele a asemenea acțiuni invocate nu au existat, așa că făptuitorul folosește documente false, încheie tranzacții în numele persoanelor juridice inexistente, își arogă funcții și calități pe care în realitate nu le are, etc. Deci în esență nu au fost constatate careva acțiuni care demonstrează rea-voința în raport cu victima.

Remarcă recurentul, că nu a existat un abuz de încredere propriu-zis, ori între Moldoveanu Nelli și soții Grădinaru nu au existat relații de prietenie sau alte relații de încredere care să fi permis Moldoveanu Nelli să le exploateze cu rea-credință.

Nu a existat înșelăciune, în așa mod în care inculpata să fi creat o viziune înșelătoare a realității privind pericolul material sporit pentru bunurile sale și membrii familiei.

Din materialele cauzei rezultă clar că suma de 400000 lei a fost solicitată pentru a stinge rata la creditul de 250000 USD luat de la „Prime Capital”, iar banii clar au fost utilizați în acest sens. Aceasta se confirmă prin bonul de plată din 24 septembrie 2012 prin care s-a achitat suma de 422000 lei, rata la Prime Capital.

Nu a existat nici o inducere în eroare a soților Grădinaru, iar scopul luării împrumutului nu a fost rea-voința de ai lipsi pe aceștia de bunuri, dar stingerea ratei la credit pentru a evita evacuarea plus obținerea unui răgaz pentru a obține banii din afacerea de nuci avută cu întreprinderea SRL „Nucul de Aur”, unde Moldoveanu Nelli deține 100% capital.

De asemenea, nu a existat o prezentare vădit falsă a realității, despre posibilitatea economică de restituire a banilor sau afacerea care o deținea Moldoveanu Nelli cu plantațiile de nuci.

Conform informației prezentate de Camera Înregistrării de Stat la 27 ianuarie 2017, Moldoveanu Nelli într-adevăr începând cu 30 decembrie 2011 este unic asociat a SRL „Nucul de Aur”, iar conform raportului financiar prezentat

la Biroul Național de Statistică, SRL „Nucul de Aur” deținea active la sfârșitul anului de gestiune 2012 în valoare de 12 615 694 lei, iar la sfârșitul anului de gestiune 2013 în valoare de 12 384 028 lei.

Prin urmare, Moldoveanu Nelli, nu a acționat prin înșelăciune în raport cu soții Grădinaru, dar le-a descris situația reală în care se află inclusiv prin prisma posibilităților economice de recuperare a datoriei.

Consideră apărarea că nu există latura obiectivă a componenței de infracțiune prevăzute de art. 190 Cod penal, prin prisma acțiunilor adiacente, înșelăciune sau abuz de încredere, or inculpata nu a exploatat anumite relații de încredere în scopul obținerii banilor, dar nici informația care a prezentat nu a fost falsă sau neveridică pentru a se utiliza de ea cu rea-voință.

Reieșind din cele expuse remarcă că în speță nu a existat din start nici o intenție a inculpatei de a nu restitui banii împrumutați, iar posibilitatea de restituire a fost una obiectiv sperată, dar nu una iluzorie.

Conform materialelor cauzei și reieșind din informația înregistrată la Biroul Național de Statistică, Moldoveanu Nelli deținea 100 % cotă parte și era asociat în cadrul SRL „Nucul de Aur”, care avea înregistrate doar active materiale pe termen lung la finele 2012 în mărime de 10 313 367 lei, rândul 020 din bilanțul contabil, care în marea parte este compus din livada de nuci din xxxxx

Prin urmare la etapa anului 2012, aceasta obiectiv și-a planificat obținerea venitului din plantația de nuci cu care își va permite să achite datoriile, inclusiv față de soții Grădinaru.

Inculpata nu a negat împrumutul din partea lui Moldoveanu Nelli și nici necesitatea executării acesteia. Din materialele cauzei rezultă clar că Moldoveanu Nelli niciodată nu a negat recipisa din 23 septembrie 2012, prin care a luat banii.

Mai mult decât atât aceasta niciodată nu a fost în cauza civilă pornită de soții Grădinaru unde să fi exprimat dezacordul cu acțiunea înaintată. Soții Grădinaru au confirmat în instanța de judecată că Moldoveanu Nelli nu s-a prezentat la examinarea cauzei în civil și nu a negat sigură niciodată datoria.

Unica circumstanța luată la baza hotărârii este faptul că avocatul lui Moldoveanu Nelli a înaintat demers de expertiză pentru semnătura de pe recipisă, dar prin demers nu s-a negat împrumutul din 23 septembrie 2012, dar s-a solicitat verificarea semnăturii din 02 februarie 2014, adică un act ulterior încheierii împrumutului.

Prin urmare nu își au temei argumentele instanței privind rea-voința inculpatei bazate pe faptul că aceasta nu recunoaște datoria și nu execută intenționat. Or aceasta niciodată nu a negat datoria, iar apelul depus de avocat contra hotărârii Judecătoriei Buiucani prin care s-a admis acțiunea soților Grădinaru a fost de ea retras, prin aceasta recunoscând încă o dată datoria.

8.1. Inculpata Moldoveanu Nelli de asemenea declară recurs ordinar, solicitând casarea deciziei instanței de apel cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În argumentarea recursului invocă că prima instanță nu și-a motivat soluția, nu a dat apreciere probelor acumulate la faza urmăririi penale și celor examinate în cadrul cercetării judecătorești, nu a eliminat controversele existente și nu a făcut o încadrare (calificare) certă a pretinselor acțiuni criminale a lui Nelli Moldoveanu.

Contrar prevederilor art. 394 alin. (1) pct. 1), 2) și 5) CPP, instanța de fond nu a descris în sentință fapta criminală, imputată lui Moldoveanu Nelli și considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii. Nu a indicat probele pe care se întemeiază concluziile și motivele, având în vedere că instanța s-a axat numai pe probele acușării.

La rândul său instanța de apel nu a luat în calcul prevederile art. 409 Cod de procedură penală, a admis abateri de la principiul efectului devolutiv și neagravării situației apelantului, prin faptul, că a tratat extins acțiunile lui Moldoveanu Nelli, prin încriminarea arbitrară a infracțiunii, prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, fără a stabili cert existența intenției acesteia.

Consideră că instanța de apel nu și-a motivat suficient poziția întru susținerea prezenței înșelăciunii sau dobândirea ilicită, care constituie latura obiectivă a infracțiunii incriminate, în acțiunile inculpatei și nu a cercetat, verificat și analizat suficient probele cauzei penale și astfel, prematur a ajuns la concluzia privind condamnarea inculpatei în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, cu atât mai mult, urma să ia în considerație că temeiul aplicării răspunderii penale pentru escrocherie apare în cazul imposibilității apărării drepturilor subiective prin mijloacele justiției civile sau, atunci când este vorba despre două subiecte ale unui raport juridic, trebuie verificată înainte de toate ipoteza egalității lor în drepturi și numai dacă există indici care exced limitele încălcării normelor dreptului civil, atunci se justifică intervenția legii penale.

De asemenea, instanța de apel urma să ia în considerație și situația financiară a inculpatei la momentul primirii banilor, care conform materialelor cauzei deținea 100% capital din întreprinderea SRL „Nucul de Aur”, care la sfârșitul anului de gestiune 2012 avea active în valoare de 12 615 694 lei, iar la sfârșitul anului de gestiune 2013 în valoare de 12 384 028 lei, or, intenția cu privire la sustragere este demonstrată și prin situația financiară extrem de neprielnică a persoanei care își asumă angajamentul la momentul încheierii tranzacției, lipsa de fundamentare economică și caracterul irealizabil al angajamentului asumat, lipsa unei activități aducătoare de beneficii, îndreptate spre încasarea mijloacelor bănești necesare onorării angajamentului și prin urmare, instanța urmează să analizeze și să dea maximă apreciere acestor aspecte indicate de instanța de recurs.

La momentul primirii împrumutului inculpata dispunea de mai multe terenuri de pământ, casă, afacere, fapt confirmat atât de partea vătămată Grădinaru Vasile, cât și de către martorul Rabei Ghenadie, iar în scurt timp a fost atacată din partea a mai multor creditori, fiind sechestrată în mare parte bunurile imobile.

Sustine inculpata că între ea și părțile vătămate există relații litigioase de natură juridică civilă, fapt confirmat de hotărârea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 22 aprilie 2015.

În speță, a fost tolerat caracterul contradictoriu al declarațiilor părților vătămate și martorului Rabei Ghenadie în raport cu declarațiile martorilor care urmau să fie audiați. Acesta de câte ori a făcut declarații, au fost diferite, la fel în cadrul audierii la Curtea de Apel a negat faptul că a fost la bancă a doua zi după primirea banilor de la Grădinaru Vasile, iar în cadrul urmăririi penale și instanței de fond a confirmat faptul că a fost la bancă.

Conform jurisprudenței CEDO, instanțele de judecată sunt obligate să demonstreze circumstanțele ce țin de vinovăția inculpatului cu adoptarea unor soluții motivate, or, lipsa acestora atestă o încălcare a dreptului la un proces echitabil, astfel, CEDO a reiterat în acest sens că „(...) în cazul în care instanțele judecătorești naționale se abțin de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera ca o încălcare a dreptului la un proces echitabil (*cauza Hiro Balani c. Spaniei, Ruis Toriho c. Spaniei, Popov nr. 2 c. Moldovei, Albina c. României etc*).

În acest sens se invocă, că obligația instanței de a-și motiva hotărârea face parte din setul de garanții stabilite pentru existența unui proces echitabil. Or, potrivit jurisprudenței constante a CEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (*Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) §85*).

9. Procurorul a prezentat referință pe marginea recursurilor declarate pledând pentru inadmisibilitatea acestora, ca fiind vădit neîntemeiate.

Consideră acuzatorul de stat că motivele invocate în recurs au constituit deja obiect de examinare în instanța de apel, iar o altă opinie asupra probelor care au fost puse la baza hotărârii de condamnare nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei.

10. Judecând recursurile ordinare declarate în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise din considerentele ce urmează a fi desfășurate în cele ce urmează.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

După cum rezultă din conținutul cererilor de recurs declarate în speță, acestea se întemeiază pe temeiurile pentru recurs prevăzute la art. 427 alin. (1)

pct. 6), 12) Cod de procedură penală, potrivit căroră, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când 6) *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței; precum și când 12) faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.*

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recursuri și temeiurilor de casare nominalizate, Colegiul penal constată că criticele aduse de către titularii cererilor de recurs și-au găsit confirmare în speța dedusă judecătii, iar hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, deoarece la o nouă rundă a procedurilor de judecare a cauzei în ordine de apel, nu au fost respectate pe deplin prevederile procesual penale cu privire la rejudecarea cauzei.

În acest context instanța de recurs menționează, că conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Chestiunile de fapt asupra căroră s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost săvârșită de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal sau administrativ au fost corect aplicate, hotărârea adoptată urmând să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul penal notează, că hotărârile pronunțate de instanțele de fond trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

Totodată, Colegiul penal lărgit ține să menționeze că potrivit art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală, pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului.

În conformitate cu art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.

Colegiul penal lărgit constată, că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost respectate pe deplin la judecarea cauzei în apel, iar erorile admise nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, întrucât decizia contestată nu conține motive clare pe care se întemeiază soluția pronunțată.

Având în vedere prevederile legale citate, Colegiul penal lărgit remarcă, că în speța dedusă judecării, prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 30 ianuarie 2018, decizia instanței de apel a fost casată total cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Astfel, în decizia instanței de recurs de remitere a cauzei la rejudecare au fost date indicații clare, în privința cărora instanța de apel la o nouă rejudecare urma să se expună și să țină cont, însă contrar acestor indicații, aspectele evidențiate au fost lăsate fără soluționare sau examinate superficial.

În acest sens, conform deciziei instanței de recurs ordinar de remitere a cauzei spre rejudecare, instanța de apel avea obligația să verifice legalitatea sentinței sub aspectul dacă, inculpata Moldoveanu Nelli încă la momentul intrării în posesia mijloacelor bănești avea drept scop însușirea lor și nu intenționa să îndeplinească angajamentul asumat, având în vedere că potrivit recipiselor și înțelegerii în formă scrisă (f.d. 43-46, vol. I) Moldoveanu Nelli a împrumutat banii în sumă de 400000 lei de la Grădinaru Vasile pentru a achita datoria la „Prime Capital”, fapt confirmat prin declarațiile inculpatei și a martorului Rabei Ghenadie, care au declarat că împreună au dus banii împrumutați la „Prime Capital” (f.d. 256-261, vol. I), or, chiar părțile vătămate au declarat că Moldoveanu Nelli a împrumutat suma de bani pentru a întoarce datoria la bancă (f.d. 253-255, vol. I), iar nerestituirea în termen reprezintă de fapt, o simplă neexecutare a convenției scrise (a recipisei).

Totodată, instanța de apel urma să țină cont și de faptul că prin hotărârea Judecătoreiei Rîșcani, mun. Chișinău din 27 martie 2015, instanța de judecată a recunoscut litigiul civil între soții Grădinari Vasile și Ana și Moldoveanu Nelli, dispunând astfel încasarea sumei de 492051 lei (*împrumutul în sumă de 400000 lei, dobânda de întârziere pentru perioada 23.10.2012-27.03.2015 în sumă de 87287,55 lei, cheltuieli de judecată în sumă de 4763,95 lei*) din contul inculpatei în beneficiul părților vătămate, sumă care de fapt constituie prejudiciul cauzat prin infracțiunea încriminată în învinuire.

Din conținutul deciziei recurate rezultă însă, că instanța de apel s-a pronunțat superficial la acest aspect, menționând că acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate și organul de urmărire penală a exercitat punerea ei în mișcare pe durata procesului penal, acumulând probe din care a rezultat *presupunerea* rezonabilă că Moldoveanu Nelli a săvârșit infracțiunea încriminată și nu există temeieri care împiedică punerea în mișcare sau exercitarea acesteia.

Având în vedere aceste argumente, Colegiul penal reține că la acest capitol instanța de apel nu a luat în considerație că inițial părțile vătămate Grădinari Vasile și Grădinari Ana s-au adresat cu cerere de chemare în judecată în ordinea procedurii civile, obiectul litigiului fiind încasarea sumei de 400000 lei acordată în

baza recipisei, și până la soluționarea definitivă a litigiului dat în ordine civilă, la 04 februarie 2015, părțile vătămate au depus plângere în ordinea procedurii penale, procesul penal fiind început la data de 06 februarie 2015.

Astfel, deși prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 27 martie 2015, instanța de judecată a recunoscut litigiul civil între soții Grădinari Vasile și Ana și Moldovean Nelli, dispunând astfel încasarea sumei de 492051 lei (*împrumutul în sumă de 400000 lei, dobânda de întârziere pentru perioada 23.10.2012-27.03.2015 în sumă de 87287,55 lei, cheltuieli de judecată în sumă de 4763,95 lei*), la 30 iunie 2015 de către acuzatorul de stat a fost expediat în judecată rechizitoriul în privința lui Moldoveanu Nelli prin care aceasta a fost învinuită de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal – *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, prin ce a cauzat daune materiale în proporții deosebit de mari*.

Potrivit actului de învinuire, printre altele inculpatei i s-a imputat faptul, că *după dobândirea sumei de 400000 lei, aceasta ulterior, nerecunoscând primirea mijloacelor băneștii indicate, totodată, refuzând restituirea acestora pe motiv că semnătura din numele său executată pe recipisa din 02 februarie 2014 nu-i aparține, declarații combătute în baza concluziilor indicate în raportul de expertiză grafoscopică nr. 260 din 23 februarie 2015, condiții în care a cauzat părților vătămate un prejudiciu material în proporții deosebit de mari, estimat la suma de 400000 lei*.

Având în vedere acuzațiile aduse inculpatei, se atestă că instanța de apel nu a ținut cont de faptul că încă în prima rundă de examinare a cauzei în ordine de apel apărarea a specificat, că dispunerea expertizei grafoscopice a fost dispusă la cererea avocatului acesteia în cauza civilă, în vederea verificării corespunderii semnăturii acesteia, *însă Moldoveanu Nelli nu a negat existența datoriei, or, la data de 26 ianuarie 2015 aceasta a încheiat o tranzacție de împăcare cu Grădinaru Vasile, prin care a recunoscut datoria în sumă de 415000 lei, obligându-se să o restituie, această tranzacție fiind confirmată de către avocatul Berezovschi Adrian (f.d. 152, vol. II)*.

Așadar, se atestă că instanța de apel a trecut cu vederea aceste argumente ale apărării, ignorând că de fapt acțiunile imputate inculpatei potrivit cărora aceasta a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, sunt contradictorii cu circumstanțele stabilite în hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 27 martie 2015.

Din contra instanța de apel a constatat în mod divergent mai întâi că raporturile dintre inculpată și părțile vătămate poartă un caracter exclusiv penal, ca ulterior în conținutul aceleiași decizii să reliefeze că la baza raporturilor dintre părțile vătămate și inculpată a stat un act civil – recipisă, caracterul relațiilor în viziunea părților vătămate fiind unul „civil”, totuși, inculpata Moldoveanu Nelli prin acțiunile sale intenționate a depășit de la bun început limitele cadrului civil, în acest sens, instanța de apel reiterând că inculpata Moldoveanu Nelli de la momentul dobândirii ilicite a acestor mijloace bănești nu a avut intenția de a restitui suma împrumutată și nici nu avea posibilitatea financiară să-și execute obligațiile asumate și fiind conștientă de acest fapt, anume de situația sa financiară,

prin înșelăciune a determinat părțile vătămate să-i acorde această sumă de bani, fiind convinși în urma reprezentării a unei situații false de către inculpata, că dânsa va avea posibilitate să returneze în decurs de o lună suma împrumutată.

În scopul verificării faptului dacă Moldoveanu Nelli încă de la momentul dobândirii mijloacelor bănești nu a avut intenția de a restitui suma împrumutată și nici nu avea posibilitatea financiară să-și execute obligațiile asumate, conform indicațiilor instanței de recurs, instanța de apel urma să ia în considerație și situația financiară a inculpatei la momentul primirii banilor, care conform materialelor cauzei deținea 100% capital din întreprinderea SRL „Nucul de Aur”, care la sfârșitul anului de gestiune 2012 avea active în valoare de 12615694 lei, iar la sfârșitul anului de gestiune 2013 în valoare de 12384028 lei, însă aceste aspecte au fost trecute sub tăcere atât de către organul de urmărire penală, care nu a verificat starea financiară a inculpatei la momentul dobândirii împrumutului, și nici de către instanțele de fond în contextul suprapunerii declarațiilor inculpatei cu materialul probator prezentat la dosar.

Potrivit practicii judiciare, intenția cu privire la sustragere este demonstrată și prin situația financiară extrem de neprielnică a persoanei care își asumă angajamentul la momentul încheierii tranzacției, lipsa de fundamentare economică și caracterul irealizabil al angajamentului asumat, lipsa unei activități aducătoare de beneficii, îndreptate spre încasarea mijloacelor bănești necesare onorării angajamentului, aspecte care urmau a fi analizate cu minuțiozitate de către instanța de apel.

La caz, instanța de apel constatând prezența înșelăciunii în acțiunile inculpatei nu și-a motivat poziția și nu a constatat modalitatea săvârșirii înșelăciunii, care poate fi verbală, scrisă sau sub forma unor acțiuni concludente, precum nu a verificat nici posibilitățile financiare ale inculpatei la data preluării mijloacelor bănești, în vederea examinării posibilității restituirii datoriei de către inculpată.

Reieșind din aspectele elucidate și ținând cont de faptul că motivarea deciziei instanței de apel este contradictorie, iar erorile evidențiate nu pot fi corectate de instanța de recurs, Colegiul penal ajunge la concluzia cu privire la necesitatea casării deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La noua rejudecare a cauzei, instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de motivele expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate prin prisma prevederilor art. art. 384-397 Cod de procedură penală, și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel, precum și argumentelor din recursuri potrivit cărora la data de 15 octombrie 2018, părțile vătămate au primit integral suma datorată de către Moldoveanu Nelli în sumă de 400000 lei, iar careva pretenții față de aceasta nu mai au, iar în dependență de datele obținute, instanța de apel urmează să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală, precum și să cerceteze

amănunțit aspectele învinuirii înaintate, argumentând clar concluziile sale în decizia adoptată.

11. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Se admit recursurile ordinare declarate de către avocatul Macovei Gheorghe în numele inculpatei și de către inculpata Moldoveanu Nelli, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 septembrie 2018, în cauza penală în privința lui Moldoveanu Nelli xxxxx și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la **27 decembrie 2019.**

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Boico Victor

Țurcan Anatolie

Cobăneanu Ala